

Nepotpisani se dopisi ne tiškaju. Pripravljena se pisma oglašuju i tiškaju po običnom cijeniku ili po dogovoru. Isto tako je sa pilaži. Novci se šalju poštom bez preplate (aspegnio postale) na administraciju "Naše Sloga". Ime, prezime i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list ne dodje na vrijeme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše: "Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Izlazi svakog četvrtka na cielom arku, osim 2. februara, 6. aprila, 11. maja, 1. junija, 29. junija, 2. nov. i 28. dec. Neplaćeni dopisi se ne vraćaju.

Neprijateljski listovi se ne primaju. Predplata poštarinom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2 1/2 i 1 za pol godine. Izvan crvene više poštarija.

Na malo jedan broj 5 nr.
Uredništvo nalazi se u ulici Farnetoj broj 14.

Poučni, gospodarski i politički list.

"Slogom rasta malo stvari, a nalogom sve pokrvari." Nar. posl.

Odgovorni urednik i izdavač Mate Mandić.

Tiskara konsorcij: lista "Edinost" ulica Carientia br. 12 u Trstu.

Politika u gospodarstvu.

Ustrojenjem zemaljskog gospodarskog vijeća za Istru dano se je našim narodnim protivnikom u ruke novo sredstvo za odnarođjenje našega pučanstva. Ovim vijećem upravljaju od njegova postanka muževi talijanske stranke, koji ne samo, da nepoznaju jezika većine poljedelaca Istre, nego su dapače ljuți protivnici i tomu jeziku i svim onim, koji se tim jezikom služe.

Ovu nepobitnu istinu dokazalo se s naše strane koli na skupštinalih toga vijeća, toli u zemaljskom saboru i na carovinskom vijeću toliko puta.

Na čelu toga vijeća nalazi se muž, koji neće da čuje ni u govoru ni u pismu ista za hrvatski ili slovenski jezik, kojim se služe naše gospodarske zadruge. Radi toga nastaju često trvenja i prepiri između toga vijeća i naših zadruga, koje se nemogu slijepe pokoriti neopravdanima i nezakonitim zahtjevom predsjedništva rečenoga vijeća. Odatle nastaje velika šteta gospodarstvu, radi kojega bijaše ustanovljeno i u ono vijeće i njegove zadruge. Do takova trvenja došlo je i nevalno između toga vijeća i kotarske gospodarske zadruge "Opatija", koja je svoje račune sa odnosnom popratnicom poslala vijeću na uvid u svojem uredovnom hrvatskom jeziku.

Niže probječujemo odnosni pismeni prepir između vijeća i zadruge, na što upozorujemo visoko ministarstvo poljedeljstva, koje bi imalo podučiti talijansku gospodu u Poreču o tom, koja je prava svrha zemaljskog gospodarskog vijeća za Istru. Eto tih dopisa:

(talijanski.)
"Zemaljsko Gospodarsko Vijeće za Istru u Poreču."
Br. 100/1899.

U glednom Predsjedništvu
Kotarske Gospodarske Zadruge
u
OPATIJI.

Podpisano začuđilo se je primiv preporučeni omot od 7. tek. mjeseca, pisan proti običaju samo u hrvatskom jeziku, koji nije uredovni jezik potpisnoga, a nemože biti ni te zadruge, koja bažimimno postoji, jer od sudbonoga kotara Volosko, koji bi po zakonu morao sačinjavati jednu zadrugu, bijaše odjepljena občini Kastav, čisto hrvatska; dočim je zadruga Opatija u početku obuzimala sve talijanske občine

kako i sad, a samo občina Volosko služi se od malo vremena hrvatskim jezikom, dočim ostale tri dopisuju talijanski.

Nu ako i nebi postojao taj prvotni razlog, — koji neobstojeći, ili prestavši obistojati, kako bi imao dokazati postupak toga ureda, moralo bi se stopiti zadruga Kastav i Opatija, što bi bilo od ekonamične koristi za ova vijeća, — ta zadruga bila bi mješovita i uvijek pretežno talijanska, zato moralo bi taj uređ nastaviti talijanskim jezikom dopisivanje sa potpisanim služac, za područje gospodarskog kotara ako ne izključivo talijanskim jezikom, talijanskim i hrvatskim.

Podpisano međjutim vraća omot ovomu predsjedničtvu, da ga isto opet podnese u talijanskom jeziku, zamolhom, da u buduće nastavi, također radi olakhoćenja poslovanja — uporabi talijanskog jezika, upozorjujući istodobno, da bi u protivnom služac morao providiti i to u interesu ovoga vijeća i u interesu ekonomičnom svih ostalih zadruga, koje su obistnom do zadruge razinjerno prikraćene u njihovih kvotah, da se dvie postojeće zadruga Kastav i Opatija stope u jednu za ciele sudbeni kotar Volosko, što bi bilo normalno.

"Zemaljsko Gospodarsko Vijeće"
Poreč, 8. februara 1899.

Predsjednik:
Dr. Campitelli m. p.
(hrvatski.)

Slavno
Zemaljsko Gospodarsko Vijeće
POREČ.

Ako se je ugledno predsjedništvo toga slavnoga vijeća začuđilo, što je potpisano gospodarska zadruga svojim hrvatski pismom dopisom od 7. tek. poslala na uvid svoje računne, začuđio je mnogo više potpisano dopis toga slavnoga vijeća od 8. tek. br. 100/1899, kojim su povraćeni bili potpisanomu spisi, poslani dopisom od 7. tek. samo za to, jer su onaj dopis i račun u hrvatskom jeziku pisani.

Još više se je potpisani začuđilo, što je to slavno vijeće zahtijevalo, da gospodarska zadruga "Opatija" dopisuje sa tim slavnim vijećem u talijanskom jeziku, oslanjajući se pri tomu na nekatke činjenice, koje ne obstoje, i koje kad bi i obstojale, nebi ovlastile to slavno vijeće na onakav zahtjev, a još manje na grožnje, kojimi se isti zahtjev prati.

To slavno vijeće se juko vara ako misli, da je gospodarska zadruga "Opatija" ni malo ni pretežno talijanska; jer ona je čisto hrvatska, haš-kako i om. Kastavska, što je potpisani tomu slavnomu vijeću već svojim potpisom od 15. oktobra 1892 br. 16 dokazao, i što bi tomu slavnomu vijeću i bez onoga dopisa moralo poznato biti.

Ako občinska glavnarstva u Veprinju, Lovranu i Mošćenecima suda dopisuju u više manje talijanskom jeziku, stoji faktum, da ona občinska glavnarstva to čine samo od kratkog vremena ovano, pošto su do pred malo godina dopisivali obistojuće občine Lovran i Veprinae samo u hrvatskom jeziku, i da odnosa občinska zastupstva, prepu ili to slavno vijeće snimra talijanskim, i svojih sjednica razpravljaju u svojem materinskom jeziku.

Pak občina Veprinae, Lovran i Mošćenice nije talijanski, nego je hrvatski, jer se u istih občinah nalazi i polag zadnjeg popisa pučanstva od godine 1890, hrvatski i slovenski govorećih 7.815, a talijanski govorećih samo 230, od kojih je u oieloj, tobiže talijanskoj občini Veprinae, jedan jedini!

Na temelju statistike dakle ne može to slavno vijeće tvrditi, da može biti ova zadruga ni malo ni pretežno talijanska, jer ova zadruga neima niti jednoga člana talijanske narodnosti.

Potpisani neće izpitivati, da li ima to slavno vijeće u zakonu utemeljena prava zahtijevati od njega talijansko dopisivanje, jer u tom neima ni u rečenom dopisu ni spomena, ali ipak mora spomenuti, da ako u ovom kotaru obistoje dvie gospodarske zadruge, nisu bile iste ustrojene za to, da bude jedna hrvatska a druga talijanska, nego jer je tako zahtijevala korist ustanove gospodarskih zadruga; a kad bi se bilo u dobn, kad su bile ove dvie zadruge ustrojene, gledalo na to, kako dopisuju dočimne občine, to bi se moralo za sigurno uzeti, da nisu bile ustrojene dvie radi jezika, jer je onda bio jezik svih občina — osim Voloske, koja je sadn svoj dopisni jezik promienila u materinski — samo hrvatski.

Koliko je potpisanomu poznato slavno Zemaljsko Gospodarsko Vijeće nema nikakva u zakonu utemeljena prava namagati gospodarskim zadrugam u kojem jeziku imaju dopisivati, niti su ove dužne obzirati se na uredovni jezik toga Slavnoga zemaljskoga gospodarskoga vijeća, — koji

bi u ostalom morao biti jezik naroda u zemlji živućih, nego bi bez obzira na politička pitanja to slavno zemaljsko vijeće imalo u smislu § 13. zakona od 8. septembra 1894 br. 36 podpomagati kotarske zadruge u njihovoj djelatnosti, bez obzira na jezik, kojim iste dopisuju.

Dopisom kako je onaj, na koji je potpisani prislijen odgovoriti ovim, se po imenju potpisnoga nikako ne vrši ono, što propisuje rečena zakonska ustanova.

Što se tiče grožnje toga slavnoga zemaljskoga vijeća, da će obje u ovom sudbenom kotaru obistojeće gospodarske zadruge stopiti u jednu, potpisano opaža, da se te grožnje ne plaši, pošto znađe, da u tom nema odlučivati to slavno vijeće, nego ima tu riječ i visoka e. k. v. lada, koja neće moći dopustiti, da se radi toga, što potpisani obi sa tim slavnim vijećem u jeziku ovih zadrugara, nastuje ono, što se je, obzirom na gospodarske potrebe ovoga puka, prije postiglo.

Komieno opaža potpisani, da nije točno, što to slavno vijeće tvrdi, da je do sada potpisani dopisivao sa tim slavnim vijećem u talijanskom jeziku, nego je istina, da već od godine 1892 nije potpisani dopisivao strogo uredovno sa tim slavnim vijećem drugije, nego hrvatski, a to slavno vijeće je na njegove dopise i odgovaralo.

Potpisani zaključuje sa željom, da bi to slavno vijeće odustalo od avdavanja politike u strogo gospodarske ustanove, jer se tim neće koristiti nikomu.

Kotarska Gospodarska Zadruga
Opatija, dne 23. februara 1899.

Predsjednik:
I. Tomičić.

Pogled po svietu.

U TRSTU, 15. marča 1899.

Austrijskoj vladi zadaje najveću brigu spor Čeha i Nijemaca u Českoj. Svi njezini dosadašnji pokuši, da izmiri te dvie narodnosti, ostali su bezuspješni. Prošlih dana doniele su valdine novine novi vladin program, kojim kami urediti jezikovno pitanje u Českoj. Vlada kami izdati čim se zaključni člani sahor, na temelju § 14. jezikovni zakon, koj bi se kasnije u carevinskom vijeću razpravio i prihva-

PODLISTAK.

Tko pjeva, zlo ne misli.

(Dalje.)
V.

Hućec — nećeš, naš narod je takav, da svačemu hoće da umak rukom opipne plod truda i muke. To želi i hoće od škole.

Diete naše u današnjih okolnostih ne može, da pokuše svojim roditeljima korist škole u onoj mjeri, koliko je zbilja velika. Vide li svoga sina il kćerku, da u erkvi čita iz molitvenjaka i pjeva valjano dielove sv. mise i druge prigodne crkvene pjesme, cij to čie im biti ugodno i reći će: ne deru mi djeca bavalo obični pohadjanjem škole! Služiti će sve to učitelju na iskreno veselje i zadovoljstvo. Al opet ti, župniče, ne moć uzkrati učitelju-pjevaču i orguljašu primjereni naplatu za trud njegov: već i stoga razloga, što gladak, žedan i potišten ne pjeva niko rado.

Latinskina, što se širom Istrije šepiri po naših crkvah, velikom je zapriokom do liepog hrvatskog pjevanja.

Kakvo je danas pjevanje u mnogih crkvah, bilo ovo i latinsko. sve je, samo nije ugledjeno i liepo; prosto je nudkivanje smiešnim izgovaranjem nepoznatih

latinskih rieči. Ovako ni hrvatsko ni latinsko pjevanje ne odgovara svojoj svrsi. Latinskina ovako zaprečuje širenje hrvatskoga pjevanja. Ona je mnogo sakrivala hrvatskomu narodu,*) koji je prozvan od rimskih papa: «Pređzidjem kršćanstva». Latinskina ubija hrvatsku svieć i vrijednost hrvatskoga jezika. U srednjoi i južnoj Istri Talijane i danas imenaju naši ljudi da su latini, a njihov jezik latinskini. To je po nas i po same Talijane jedno te isto. Ova činjenica nije od nudenkosti po nas, koji imamo za susjede Talijane. Latinskina širi i podržava talijanski duh u Istri, a širi se i među Hrvatii i Slovenci. Talijani to dobro znadu, pa s toga željehom uztrajnošću zaoparaju latinskini u erkvi. Danas latinizam širi kod nas talijanzim. Zaboravljaju rado mnogi i visi crkveni dostojanstvenici onu: svi puci nekla slave Boga svojim pjevom i govorom. Zaboravljaju na ova, jer im pred očima lebdie drugotni ciljevi — politički.

U srednjoi i u zapadnoj Istri imade desetak i naših crkava, u kojih se skladno orgulja i pjeva.

U Liburniji svaka skoro župa i kapelanija ima svoga orguljaša — učitelja. Ovima bih prigovorio, što sami pjevaju i

sviraju, a ne poučavaju školsku mladež i odrađaju ne crkvenom pjevanju. Znađem, da je to škopčeno trudom, al ipak bi morali poučavati i odgajati pjevače od zanata. Rodoljubno svećenstvo nek budnim okom nadzire rad oko crkvenog pjevanja. Svira li samo orguljaš i sam pjeva, prilje prostu zidaru i kovaču. To ne valja! Crkveno i ostalo pjevanje mora unapredijivati narodnu svieć svestrano. U svih crkvah Liburnije pjeva se hrvatski (Lovran?); hrvatske su škole, svirači i učitelji su Hrvati, pa bi ti moralo biti narodno pjevanje naprednije nego li je ovo u ostaloj Istri. Taj napredak jedva jedvice opaža se u najnovije doba, al ne u onolikoi mjeri, koliko bi bilo očekivati. (O Lovranu dvojim, jer je tamo orguljaš rodom iz Sezane — dakle čisto talijanske pustinie. Op. Ur.)

VI.

Liburnija mogla bi nas poučiti zašto da nam ne napreduje u Istri hrvatsko napredno pjevanje uza sve hrvatske škole i učitelje, uza sve orguljaše i orgulje. Uzroci tomu napredovanju leže u osobah i stvarih. Ta sama stvar je neznanje, u kojem hita naše pučanstvo.

Više rieči ovdje mi nije potrebno upotrebiti. Ja sam posebite govorio o odnošaju žnanja prema pjevanju. Jedno bez drugog

ne napreduje. A zašto je pako prosvjeta u Liburniji još nisko uza tolike škole, drugo je važno pitanje, vrijedno, da se ga izrazi i razbistri. Kušati čie, gospodine urediže, dobrotomu Vašom, drugom prigodom o tomu više prošoriti, po svojih slabih silah. Samo čie već ovdje konstatovati, da našim ljudem manjka volja do čitanja. Ne našljeg nigdje Kačičeve «Pismarice», «Svirke narodnih pjesama», a par samo primjeraka «Hrvatske pjesmarice». Razmjerno malo zna članova i čitatelja «Družava sv. Jeronim»; kmeta i delaveca pogotovo je malo, koji su pročitali stogod koristna. Kolodur «Danice» služi im u toliko, da znadu za promjene mjeseca, te za sveć i blagdane; za drugo štivo malo mare. Jedini istarski list za hrvatske, «Naša Sloga» premalo je tako razširena među nižim pučanstvom. (Ove budie volja i voja) nose mnogi u erkvu onako od napreda, a tko je pročitao taj naš najkrasniji molitvenjak? Hoću bih potaknuti tauošnje naše svećenstvo i učiteljstvo na razmišljanje o tomu. Što vrijedi za Liburniju, to isto vrijedi za ostalu Istru. Račioše puko mogu reći, da je u zadnje vrijeme stao liepi broj naših mladica trgovačke i zanatlijske rukle zanimati se za našu liepu knjigu i pjevanje. (Dalje sledi.)

*) Nije ona, nego opaki ljudi. Op. Ured.

tio. Koli Niemci toli Česi izjavše se u svojih listovih proti izdanju jezikovnoga zakona na temelju § 14.

Poluslužbeni bečki listovi pišu, da je vladina naredba, kojom se ima jezikovno pitanje u Češkoj riješiti, već gotova. Ta naredba bit će proglašena odmah po zavljučku češkoga sabora.

Česki sabor sastao se dne 14. t. mj. Dan prije zaključili su njemački zastupnici, da neće u sabor.

Zemaljski podmaršal dr. Verunsky, član njemačke stranke, dao je ostavku. Mladočeska stranka, koja je u saboru u većini, zahtjeva od vlade, da imenuje podmaršalom zastupnika dr. Podlipny-a, načelnika Praga. Vlada bi htjela postaviti na to mjesto staročeska zastupnika dra. Zatkua.

Thunovu ministarstvu neprijazni listovi pišu, da će ga pokopati česko-njemački spor. Nepodlje li mu za rukom u što kraćem roku izmiriti Čehe i Niemce, da će odstupiti mjesto drugim, sposobnijim osobam.

U sjednici dalmatinskoga saboru od dne 13. t. mj. predložio je član saborске većine zastupnik Čingrija, da se izrazi vladi želju, neka se u svih uredbi financije, sudstva i uprave uvede hrvatski jezik kao uređovni. Zastupnik Biankini predložio je, da se za odgovor na kraljevu poruku izrazi vladi želja, neka provede sjedinjenje Dalmacije s Hrvatskom i da se u to ime izabere odbor, koji će u roku od tri dana taj predlog protresti. Sabor imade se izjaviti o obih predlozih.

U sjednici od dne 15. tek. mj. glasovali su složno Hrvati i Srbi proti odnosnoj stavki za talijansku pučku školu u Splitu.

U madjarskom saboru započela je prekinućer proračunska razprava. Većina govornika izjavila je novoj vladi povjerenje. Izuzam skrajnu većinu glasovali su sve stranke za proračun.

Iz Biograda javljaju, da je ruski poslanik Žadovski ostavio srbsku prijestolnicu u sporazumku sa ruskom vladom. Taj odlučni korak ruskoga poslanika naperen je proti razkralju Milanu, koji je bio obećao pokojnomu caru Aleksandru, da se neće više nikada vratiti u Srbiju. Sad se glasa doista, da će Milan zapustiti Srbiju, nu ako se to i obistini, skupio će Srbija platiti taj odlazak. Jer Milan neće zaista iz Srbije praznih žepova, u kako je poznato njegovi su žepovi ogtomni.

Poslanika Žadovskega primio je dne 14. t. mj. car Nikola u audienciju. Dvaj poslanik nevrata se više u Srbiju.

Talijanskoj vladi prohtjelo se nove slave nakon sjajnog poraza u Africi. Ona traži sada u Kini odstupu za afrički poraz. Hoće naime i onu komadić kineskog zemljišta, pošto je uvjnila, da se i ostale evropske vlasti za kineskim posjedom otinlju. Talijanska vlada traži jedan važni kineski zaljev za sebe, ali ga Kina dobrovoljno neodstupa. Italiju da podupire u njezinom zahtjevu englezka vlada.

Njemački cesar Vilim grozi se njemačkomu državnomu zastupstvu, da će ga doma poslati ako neprimaju na njegov zahtjev, da se pomnoži i pojača njemačka vojska. Većina njemačkoga parlamenta nije naime sklona zadovoljiti želji mladoga cesara, i odlati njegova groznija. Čudan je to zaista zahtjev naš sada, kad se ima sastati konferencija radi sveobćega razornjanja.

Kod te konferencije sudjelovati će i manje neevropske vlasti.

Jurina i Fračina.
Fr. Malomaj neznan jel još pust ni je već korizom.
Jur. Čemu j' to sveže?
Fr. Tamo pul Matulj čujem sekundogod armoniku i kanat kako i o puste.
Jur. Ja, ma ono pride od mora zgorun.
Fr. Ca se dote sme?
Jur. A ču nisu lane va korizme ma šji i kapitanu muzikali?
Fr. Je tako varamente je!

Različite viesti.

Odbor političkoga društva «Edinost» imati će u petak u 8. sati na večer svoju redovitu sjednicu, kojoj se ovim pozivlju gg. obojornici i zamjenjci.
Visoke osobe u Volosko-Opatjskoj obćini. Javljuju nam od tamo dnom 14. marča: Kako drugih godina u ovo doba, tako je i ljetos naša obćina, navlastito Opatija, puna gostova sa svih strana monarhije, i iz svih nje, raznih narodnosti. Najviše je dakako barona, grofova i drugih imadnih ljudi. Osim tih imade i vladara i članova carske i kraljevske kuće. Veliki vojvoda Luksenburški sa svojom suprugom i ljetos je ovdje, i stanuje u «Villa Amalija», pred kojom se više osim carske, također njegova zastava, sasvim jednaka hrvatskoj, samo da ona visi nižd, dočim se hrvatska više vodoravno. — Četu zimu boravi u Voloskom u «Villa Ireena» nadvojvoda Josip August, sin nadvojvode Josipa, sa svojom suprugom, nadvojvodkinjom Augustom, hercu nadvojvodkinje Gizelo, prestolonasljednice Bavarske, starije hercu Njegovoga Velikanstva. Njihov dvorski neštara stanuje u blizini krajnoj «Villa Mira», u kojoj stanuju također sjekli drugi za podršku Njihovih Visosti. Njihove Visosti zalude sa početkom svake nedjelje i blagdana i župni crkva k službi božjoj. Od njeko doba služi njim se sv. misa u njihovom stanu. Nadvojvodkinjo Augusti odvojavla je ploda izpod sera svoga, i očekala ga je sretno sutoru u jutro rano dne 11. t. m. Porodila je hercu, pranuku Njegovoga Velikanstva. Porodila je treće dječ. Kštenje bit će sutra, sriedu, u ranoj palaci. Kret će obaviti prečastni Vinko Zantič, naš župnik. Kumovati će baša novorođenje nadvojvodkinja Gizela sa svojim suprugom Leopoldom, kraljevićem Bavarske, odkud našli su to večeras dolaze. — Među gostovi iz carske i kraljevske kuće nalaze se u Opatiji eiclu zimo mlado herćerice nadvojvode Fridrika (O Božiću jih je posjetila majka sa svojom sestrom; proših dana otac nadvojvoda Fridrik, koj je s njima kao dohri otac bio, i među ostalimi također Trsat posjetio. — Ponovno bio je u Opatiji također naš prestolonasljednik Franjo Ferdinand, koj je poneke službene proših dana putovao Dalmacijom. — U «Crakovicima» na Voloskom, u kojoj je toli rado prohoravljala zime pokojna velika vojvodkinja Toskanska Marija Antonija, dolazi skoro nadvojvodkinja Josipa supruga nadvojvode Josipa. Stalno će njoj se dopasti u onoj krasno položenoj i udobnoj palaci, kako se je dopadalo njezinjoj rodnjkinji pokojnoj Mariji Antoniji. — Drži se za ramata, da će i ljetos ovamo doći kralj Rumunjski sa svojom suprugom, poznatom pisateljem «Carmen Sylva». — Hoće li i naš cesar i kralj doći, nezn se ništa stalno.
Naknadni izbori zastupnika na zemaljski sabor u izborničvju Pazin-Labin-Pločin izpali su još ovoga puta na ubar našim protivnikom. I Pazinu od 240 izbornika, pristupilo ih i glasovalo 140 za dra. Simu Kurelića, a 50 za dra. Costantina Constantina. Isključeno njih je bilo u svemu 19; 5 naših bolnih i izdaleka kasno je pristijelo. U Labinu od 68 mešenih izbornika glasovalo njih 56 za Costantina, a u Pločinu od 50 mešenih izbornika 49 njih glasovalo za Costantina. U ovom posljednjem mjestu imati će posla i državni odvjetnik, jer su gla-

sivali također mrtvi. Značajno je kod ovih izbora, da bijaše u Pazinu 8 živorničkih glasova za Costantina, a 1 za Kurelića. Ovi izbori pružise nam ipak tu utjehu, što bjelodano dokazuju, da je Pazin i da će biti hrvatski. Živili za to naši sviestni pazinski izbornici, koji će, kako se čvrsto nadamo, do dvie godine uživati sijunjiju poljevu.

Glavnu godišnju skupštinu obdržavati će podružnice družbe sv. Cirila i Metoda za Istru u Štrpedu — kod Buzeta — dne 19. t. mj. sa obćinim dnevnim redom.

Petlešetgodišnjev misličva slaviti će dne 2. aprila poznati naš rođoljub i dični starina, franjevac Otac Franjo Dobrović u Padovi. Od tamo primili smo vrlo ukusnu sličicu, koja nosi straga sličiceš napis za onu svečanu prigodu: »Uskoku 2. travnja 1899. Spomenica, koju otac Franjo Dobrović iz Cresa, franjevac konventualac, stalni defintor, načitelj sv. bogoslovja, državni izpitatelj, hrvatski apostolski penitenčar i ravnatelj kora u baziliji sv. Antuna u Padovi, prigodom petlešetgodišnjice svoje prve misle čestnoj braći, rođinim, prijateljim i znanceim posećuje.»

Čestitajuć najrođeljnije unapried častnomu Otcu i neovriednomu starini k toj rieckoj svečanosti, ključemo mu iz dubine area: Bug Te poživio Otče Franc još dubine žila i zdrava seli na čast i slavu, rodu na diku!

Javni sastanak slovenskih kršćanskih asocijacija u Trstu, obdržavan prošle nedjelje u dvorani «Mally» bijaše vrlo dobro posjeđen. Govorili su veomni zanimivo i poučno gg. dr. Pavlica iz Gorice, dr. Krok iz Ljubljane i kandidat odvjetništva Pavletić iz Trsta. Na sastanak došlo je i nešto talijansko-židovskih smutljivaca, koje su naši radnici jednostavno van bacili.

Izbor građkoga i zemaljskoga zastupnika G. Ivana ričeva Nabergoja umiljena. Talijanski glasova i trčeskomu zastupstvu vladaju se naprim slovenskim zastupnikom po receptu njihovih istomišljenika u Istri. Ta su gospoda u tajnoj sjednici od sutobe unistiili izbor zastupnika Nabergoja, prenda je najviše u tom obziru oblast izrekla svoj sud, da bijaše gosp. Nabergoj posve zakonito izabran. Za talijansku gospodu neviereli više ni zakon ni bilo kakovo pravo. Oni neće Nabergoja u zastupstvu, pak miran Bosnia. Znatieljni smo što će carska vlada na taj najpovolji čin samovolje talijanske gospode u Trstu.

Uzorna talijanska uprava. Nastavak članka pod ovim naslovom morali smo za danas izostaviti radi nestašice prostora.

Hrvatsko-vladni kandidat kod izbora u Pazinu, Labninu i Pločinu. Gledaju strčesanskih čifita pišu iz Pazina, da je bio g. dr. Kurelić hrvatsko-vladni kandidat, dočim mi znamo, da je g. e. k. činovnika glasovalo za Costantina, a samo 1 za Kurelića. Dakle, vladini ljudi, e. k. činovnici u Pazinu glasovali su proti vladini kandidatu! Bum!!

Kako lažu! Talijane po Istri i Trstu je silno opekla pobjeda hrvatske stranke u prvom tjelu kod Veprinčskih izbora. Boli jih strašno, što njihov miljenik Andreiević nije već neomeđjaseti godnik obojornici, i što već nije načelnik, upravo našljed pobjede naših u prvom tjelu. S toga bacile su se njihove novine u posvike i laži, kako to čine u svih zgodnih židovske i frančuske novine. Za pokrivi svoj poraz, rekly su, da je hrvatska stranka bjeđila samo za to, jer su s njom tudjine glasovali. To je debela laž, kakovo mogu izreći samo pokvarene duše. Za hrvatsku stranku glasovali su sami domaći ljudi. Jedan je naseljen na Slatini, a i taj je našeg roda i jezika, Slovenac iz Štajerske. Za talijansku stranku glasovalo je u sve osam izbornika, a između tih je pet tudjinaca: tudjinaca po tom, što su u obziru u obćini od kratka naseljeni, i što govore tudji jezik, koj nerazumije ni Lusa ni Andreiević, a kamo li drugi obćinari Veprinčeki.

Iz Veprinčeki obćine. (Uzor uprava. Tko širi talijanštinu u Istri.) Već smo poslednji put objavili uspjeh izbora obćinskoga glavara i savjetnika u našoj obćini. Znamenito je svakako, da nije bio izabran za glavara prvani glavara Giovanni Andreiević, i da je isti postao jedva tretji savjetnik, premda su on i njegovi bili stvar tako uređili, da bude prvi. Al još vrednije spomena su dvie druge okolnosti. C. kr. političku kotarsku oblast zastupao je e. kr. kotarski kapetan Alojzij Pabiani. On je preporučio novomu glavaru, nek nastoji, da bude uprava tako dobra kako bijaše do sada, te tim označie dosadanju upravu kuzornu. Nu upravu posla s jedne strane

uredovauje i briga za obćinsko dobro, s druge strane mir i red u obćini. Kakvo bijaše uredovanje, to zna svaki, koji je kad imao prigodu viditi kakav spis, bilo u hrvatskom bilo u talijanskom jeziku. Tu bilo je pogreška skoro toliko koliko rieči. Stvarno kažu, da je često došao koji politički činovnik, da rieši jednu ili drugu stvar. Briga za obćinsko dobro objašnjeno se najbolje tim, da u obćinskoj kući, u kojoj bijaše obćinski ured stoteletja, već više godina miši strću, a da obćina plaća 120 for. godišnjih gospodinu Andreieviću za najamninu sobe, u kojoj se nalazi obćinski ured.

A što da režemo o miru i redu u obćini?! Ljudem se je nudjalo debele 'hevnice, da i u nedjeljaji i blagdanih teške poljske radnje obavljaju. Na pokojnoga prezastuznoga kapelana Frana Zupana navajvalo se je po danu i po noći. On nije bio slobodan od uvrieda nit onda, kad je išao s Presvetim k bolniku. Najsmradnije vrstie tiskovnice diele su se neoviazano, protuzakonito, po obćini, i njimi huckalo na nared i nemir. Činilo se je to i neposredno prije netom prošlih izbora. A na dan izbora prvoga tjela tulilo se je s rogovi, pukalo, grđilo, s jaji nabacivalo; te pak za našimi kamenje bacalo, i streljalo prahom i ol ovom u vrata kuće gospodina kapelana, za kojimi je on s njekimi sjedio. Eto u tom i sličnom obostoj prvanja uprava, koju se je za izgled dalo novomu gospodinu glavaru. Nego njesto je ipak, čim se je odlikovala dosadnja uprava, radi česa je sa stanovite strane mogla biti pohvaljena i za uzor priznana. Dosadnja uprava bila je doista obćinarom, bar njekim, kadgod hrvatski — onako kako je. Sa e. kr. oblastmi služila se je talijanskim jezikom, primula je talijanske dopise istih, nije se protivila tudjinčenuju. Pisala je zapisnike talijanskim jezikom. Njezini predstavnici bili su širetelji najgledjuh tiskovica. Glasovali su za kandidata talijanskoga političkoga društva. Spadali su u istrijansku narodnu talijansku stranku. Radili su u obće tako, da jili je smatrala za svoje nesamo porečka e. l. Istria; nego također trčesanski židovski «Il Piccolo». Eto i na pretek zaslugu, svake hvale i pohvale vrednih.

Zapisnik o novom izboru glavara i savjetnika pisao je povjerenik e. kr. kotarske političke oblasti Alojzij Pabiani. Neznamo kako je do te česti došao. Mi se je sam ponudio, ili su ga za to zaprosili članovi talijanske stranke, valjda neistće se sposobnimi, da ga napišu pravilnim talijanskim jezikom. Govorilo se je dakako hrvatski, kako govore svi obćinari Veprinčeki, osim onih malo tudjinaca u novije vrijeme uz more naseljenih. A zapisnik savstavio je gospodin e. kr. kotarski kapetan, povjerenik e. kr. kotarske oblasti, koj se zove na ime Alojzij Pabiani-a, talijanski. Eto, tko narivava talijanski jezik u čisto hrvatske obćine! Eto, tko širi talijanštinu među hrvatskim pukom u Istri! Nadamo se, da novi poglavari neće uzeti za uzor dosadnju upravu u obće, i da se kod pisanja zapisnika svojih obćinskih sjednica neće ugledavati u rečenoga povjerenika e. kr. kotarske političke oblasti, već da će pisati onim jezikom, kojim u sjednicah govore, i kojim govori puk Veprinčeki obćine.

Mudra odluka. Iz Opatije pišu nam dne 8. marča pod gornjim naslovom koliko sledi:

Gospodine urednici! Od prijatelja dobio sam na vid jednu odluku obćin2 skoga glavarstva u Veprincu, koja mi se tako dopala, da mislim, da je vredno, da ju pročitaju i Vaši čitatelji, e da se uvjere kako labe znadu pisati dosadnju upravitelji obćine Veprince: Evo Vam odluke od rieči do rieči:

Gosp. B. F.
Vasanska part. 1987/7!

Polak Vasoga rekursa primljenoga kroz e. kr. poste letci dan 7 febrara t. l. u komu predražete da raenu predloženo dan 26 Janara istoga leta, edilskoga komisijona podpisana Zupanja prometni ali popravu po zakonu 19/12/1874.

Zupau podpisani nije nikada i nikomu uzimal na sporarevečaj komisijoni vise fior. 3. i to vise puti pustil za dar, ali kad pošle drugih nemore neinit kako za sebe: Ali ta put polak istoga zakona ova Zupanja dieru sigurno da vas ni uređila budućia polak §. 9. broj 3 dokazuje, (Per affari ediliz nona sede dell'Ufficio ed entro il perimetro di una lega se la fabbrica non oltrepassi i due piani per ogni sopra luogo. Vedi piano di costruzione fio 4—5 §. 5 istoga zakona (Oltre la tassa prescritta) tu se derzi br. 3, (Se la fabbrica non passa due piani; lenkuo (doktoru) i peritu derize broj 3 (se la fabbrica non

pas
12
for.
grad
bilo
na V
zija
sada
men

za m
15 j

novi
beru
4 s
proš
palo
Sti
svoj
nebu
sn i
bit
znat
koli
naši
mi;
žan

sed
za s
on
va
na
ja
hor
juri
dos
A n
je p
obč
da
ako
žali
i ja
var
šar
čan
vra

neć
da
sk
mar
stov
put
pup
vats
oči
da
stva
da
kad
kat
Kac
se v
neg
geg
to
tak
piat
Var
je l

hrel
vrec
to s
je o
poš
(pul
eh!
—!
dali
puk
Jov
kand
Tre
da s
da A
An
prisk
jos
pre
M a
veg
li s
lim
njim
se je
njih
sada
va n
Pak
tako
Polj
dvok
da s
istri
im j
čast

Ako pak se suprotivite za bud od fior na protokol od komisijona u prven gradjanje od Vase (Villa) Pension Breiner bilo vam je reeno ako ete ali ali necete na Vasu odgovornost pobak. e. kr. Unuz-zijalnoga prepiz, onda se je ovrсило, a sada kako kako privolite u prven vremen u stavljali soldi 50.

toliko na odgovor od vasoga rekursa za mene je jednako platite fiorini 12 nli 15 jedino da se strane ne suprotive.

Zupanija Veprinca dan 7. februara 1899. Zupan Andrejcich, m. p.

ISEL (obšerna Veprinac) 6. t. m. Naši novi »sucii« skupili su se danas, da izaberu obćinskoga glavaru ili ti zupana i 4 savjetnika (kunsilijera). Izbor zupana je prošao baš »lišo«; izmed 18 glasi ih je palo 17 na g. pom. kapetana Anjula Siglića; kako se vidi, to su mu dali svoje glasi i naši od manjine. To, možebit, nebude svakemu od naših pravo; ali kako su mi neki ter neki rekli, bi moglo i to bit korisno; ač će tako moć lahko poznati oni od partida istrijskoga, koji u zastupstvu toli med narodom, da ti naši, ako ih je za ovaj put i mala poćien, misle trezno i složno delat, ako to samo moguće bude.

Za sada mi nećemo s tem gubit besede; pak i o novem g. zupanu nećemo za sada ni drugoga spomenuti, leh da je on negda bil u odboru hrvatske ćitaonice va Lovrane; a ča je sada — to pustimo na stran; leh? to nam se nekako ne pari jušo pravo za napred, da su mu kod izbora g. kapetan Fabiani izprošli pomoć od dosadanjeg zupana, »Šijora Jovanina Andrejcih-Golca«. Ča je pravo je pravo, da su Šijor Jovanin našoj obćini neć prikoristili — ali i to svi znamo, da je teži čula i dosta moćkagega. Ale ako ne za drugo, samo barem g. kapetanu zahvalni radi teza, da nam je tako lepo i jasno oćitavalo, da se je on kako poglavar naše cesarske pravice sлагa s pomaganjem Šijor Jovanina; neć mi znamo, ča vredi ona naša starina: Vrana k vrani sada . . .

Kod izbora kunsilijeri ili savjetnici neć je silno zapinjalo. Poznali smo naimo, da poli tel od »partida istrijskoga« neki put gubi svu foreu i komando Šijora Jovanina, ač naše postovane suce teza čudnoga partida neki put nezastupili leh samo mražnja do našega lepega imena slavinskoga ili četo hrvatskega, ali da im lita mreža u njihove oći kadznoj i taćina, slavoheplje. A tako da je bilo i taj put. Pomislimo: kako te stvari poli na gredu, to je svaki računal, da će ti suci od većine imati svoje kandidate lepo i složno pripravne, tim sugovratje, kad su ih imali napisane; a ki bi rekao? Kad su g. kapetan voti odripi i šteli, to se valje vidilo, ne samo, da nisu bili slozni, nego, da su se malo manj svi jedan drugoga votali. Eh! jedan »kunsilijer« — to nije svakdanja »zbravuda«; pak ča je tako čudnoga, da bi svaki želeo va taj pitance svoj pirnu osmoć? — Tako su Vanu se, ljudi, va tem poste znaćali, da je bilo skoro već kandidati leh' suci!

Jedinemu Šijoru Jovaninu se visu telih nijedan zameriti, ač oni s persona vredna tolikega zlata, koliko pežu; pak za to su dobili svih 12 njihovih glasi. S njim je ostal zibarun poli teza prvoga izbora g. poštar Benedetto Bačić, jedan put (puli Frančić) veli Hrvatinu, a danas — eh! pustimo to ča, ač imajm gospu iz Kopra — kako je pak drugaće dobar čovećin, dali su mu i naši od manjine svoji glasi, pak je doblil za 2 glasa već leh Šijor Jovanin, t. j. 14. — Ali od tel drugih kandidati — svi su ostali s glasi prekratki! Trebala je za 2 savjetnika još jedna prova, a sreda je hteľa (neznam, je-li ta pravca), da se je zopeta 14 glasi složilo na Ivanu Andrejčiću zvanju, ki je za prvi put prišal va ta sucevski kruh. — A četrtegu još nije bilo! Najveć — ali sejedno još premano — palo je glasi na onu dvojicu: Mata Žiganto Perinova, prvoga Poljanca i častnoga starinu, s kojim bi se bile mogle Poljanke podičiti pred celim svetom; za njega je silno bitna i majnina, ač je poštenjak, starega zrina, ako se je i dal sada na stara kolena pomest njihovom metlum; a drugi pak je bil: dosadanj kunsilijer, desna ruka Šijora Jovanina, Jožina Andrejčić, uša. Pak morate znat, da je med tom dvojicom tako velika i oćita razlika, da je od svih Poljansko dete znalo prevladati, ki je od tel dvoeh bolji muž. A misli ti pametni svete, da su to hteli spoznati oni od »partida istrijskoga« Šijor no, ne, i ne! Pak ča im je za to, da oni osramote takovega častnoga starinu kako je Mate Žiganto?

Njim je dosta, ča se je dal uloviti sirota u njihovo mreže, a sada neka muć! Ča im je, pitamo, za to, da su oni hitili tako pod noge i one lepa Poljana? Ter oni znadu, da Poljanec (neki ter neki, ki će po svoji sili ostal slepi) će ih napred verno a nemo slediti! (do kuća, he?) Njim je samo za to, da bude uz zlatno telo Šijora Jovanina njegova desna ruka, Jožina Andrejčić Lušov, ki je va Parencu kako doma; to će bit jedna dika od Leprinćkega kunsilijera, ač njemu će svaki na mlkem svetu valje na prve besedi i na očih poznat — ča je i ča zna! — Intantu, njega su potrdili si 11 glasi, a sirota Mate Žiganto je doblil od naših svih 6 glasi, a od svojega partida 1 glas, a vrhu teza, da mu nebude žal, — ro!

Bilo je poli teza baš došti dela. A drugi bi se sve potpelo, samo to nebi imelo bit, da su ulovili Šijor Jovanin samih 12 glasi, a njih desna ruka ili 11; a druga dvojica po 14.

Ma ča čemo no! Ja bi im rekao ovu stvar: da su i meseci i raki neko vreme puni, pa opeta se spravne; a, tako i slava i moć na tem božjem svete. — Sada dakle već imamo sve 4 savjetnike, samo neznamo, ki od njih će bit prvi, ki bi imel va potrebu nadomestiti samoga zupana. Po pravu bi bilo, da bude jedan od one dvojice, ki su doblili po 14 glasi. Naš g. kapetan, kako on već fajnski zna, stavli su najprvo Šijora Jovanina; potpismo, da vidimo, ču zakon dopriinaš!

Tako smo poli sujetku; leh još ču reć, da su poste svega g. kapetan reći g. zupanu i novemu zastupstvu u lipnu nam zajuku slovanskem ali krajinsem pur besed, kako se je jur od starine obćaj; a primili su od zupana i savjetnika svećeno obećanje na mesto prisage; pak su napisali o svemu zapisnik ili protokol, a g. kapetan su ga lipo prelešli zopeta u krajinsem jeziku. A vidite, mili ljudi, tu vam moram reć još neć španskega. Ono ča su g. kapetan, Bog im daj lipo zdravlje, lejli krajinski, to se je na tuariti promenilo valje va talijanski, kad su to zastupnici potpisali. Teza vi nećete, božji ljudi, tako lahko razumet, pak ču Vanu to stumaćti. Zapanite si, to je to čulo, kako se od nas delaju va našoj Istri »amerenci Slavenci«; kad nam govore, onda le još govore nekako po unu, ali kad se ča napíše, ča ina poć na višu pravicu, to vi Slavenci neć napisite talijanski. — A mis nas znuju peljati? — Ter, ki nebi, kad se duno!

Vidit čemo, ča će na takve stvari naša manjina. Mi od nje oćekujemo, da u svakoj poštenoj stvari krepko drži na ostalimi suci; ali, kadje bude »aguder« po stalini mero, pak posebice kadje se bude kratišta sveta pravica našemu starinskom jeziku slavenskomu, onda opeta nekak krepko udare po pristih neprijatelja, koji s dola toli od spora. I mi kažemo, kako je nekadem zadrusil stari naš »Tone Silo«, da se otele tako neć u naše zastupstvo, da nebudu suci samo kimidi kako na žustah na komando Šijora Jovanina, leh neka se bistri znać: Pak za to i čekamo, da čemo i mi ne-suci više puta »aguder« čiti, kako svani na obćini gredu, a da čemo i to i »Našoj Sloge« šteti; pak ne kako do suđa, da se je jedno u sedneti odlučilo, a drugo putu govoro puče i tužilo! Bog neka pomore i sveta Marija!

Hrvatska misla za mješoviti zbor, uglavito Josip Mandić (sin doktora Franca). Ovu misu primio sam izravno od mladog mišeg kompozitara, te se naveselio na malo, pogledavši u nju. Mlad je to dećko od svojih šestnaest godina (Ne polpućih. Op. uređni.), pak znaće ovako lipo spojati glasove na čast i slavu ne samo Stvoritelju, nego i narodu, od kojeg je potekao.

Misa je razdijeljena u šest djelova, od kojih svaki zanimlje posebno, nezavisno mjesto uz posebne, nezavisne ljepote. Buduće je glazba mjetnost, koja izrazuje glasovina ljudske osjećaje, zato se je naš mladi skladatelj i potrio, da čim više udovolji ovom zahtjevu. Akoprem mi je bila maštu obuzdana melodijom i tekstem mise, koja osobito dječima usljed neprestanog pjevanja kod dječjih misa ostaje nezbrisiva i nepozadljiva, to se je ona ipak zmlu otreći i ovog dosadnjog nametnika ter uradila je dosta zdravim, jedrim plodom. Iz cijele mise vidi se, da je skladatelj maštu ljubav i nestrpljiva; ona bi rado navlatala na jednaput, ona bi htjela razlići se kao preputa riekta, ali bedemi su ovdje, koji to prepućuju; ovi ledemi će pako uz marljivo i temeljito nastojanje našeg Josipa biti do mlta oblaženi.

Cz sve to moram ipak opaziti, da mladi komponista ne izrazuje »pitanje« onaka, kako to i sam tekst zahtjeva. Evo na primjer kod »Pristupa« dobro je izra-

ženo pitanje »ah, kako da . . . u tugi i nevolji?« nezvestnim akordom, domij-pitanje »komu da javim boli i srdca blažen stan?« izraženo je sasvim sjegurnim i definitivno-odgovarajućim akordom, što nikako ne odgovara istini.

Opazam na dalje, da melodija na svršetku »Vjerovanja« ne izrazuje smisla teksta »glas vječne harnosti«. Jer ovaj razbijeni akord kod rieči »glas« ođaje nešto nebarnoga, a kako li neće odati veliku nebarnost onaj rapidni pad u melodijski, to jest onaj pad od visokog efa sa par nota u sredini na nizki ef.

Misa od »Pristupa« do konca »Vjerovanja« nije onako samostalna te izvorna kao od »Sveta« napried. Ista je melodiozna, dobro harmonizovana, lišena svake nepotreblne potežkoće, providjena svudla i na shodnom mjestu dinamićkim znakovima, te u sebi simetrična.

Dragi Josipe! Od srdca vam čestitam te vas molim, da moje iskrene prigovore uzmete bez zamjere. Buduće je u vanu božjeg dara u izobilju, za to latite se, u koliko vam za sada vrijeme dopušta, inkar i palogano ali uztrajno te miljenice glazbe, a osobito njezinih najboljih gojitelja a la Zajec, Kuhar, Vilhar, i drugih ne donosiš, i budite uvjereni, da će Vanu to u velike koristiti, jer iz djela spomenutih majstora čete erpiti oin zdrava, zlatna zrna, koja ubrana od Vas — bitle će takodjer od Vas dobro posijana. Dakle smoo napried za glazbenom muzikom, sa pronučavanjem naših i tudjih klasika, osobito pako sa pronučavanjem naše narodne glazbe, koja neka bude vam za vieke i do vieka temeljem Vašem bududem radu. Nije dosta, da je komponista Hrvat po rođu, — on mora da bude isto dobio hrvatski komponista, to će reći komponista, kojega su plodovi proćeti ćitim narodnim duhom. Ne mglite se, već promišljeno i ozbiljno stupajte ovim sklanin, ravino, hožjim putem Kerubini i Serafina!

Krasna Liburnijo! Uz ostale divne sokolove dala si nam eto i dva žarka ljubitelja i pregavao glazbe, a to su Josip Mandić i Hugo Tomićić. — obavru nadobudna mladena. Bog ih uzdržao zdrave, čile, uztrajne i marljive na pomis i diku svih Hrvata. M. B. R.

Zastupnik Bartoli proff hrvatskomu jeziku. Svako dite u Istri znaće (osim zloglasnog Krtića i njegovih prijatelja Šlogerića, Lovrine, Marotića, Kalle itd.), da mi Hrvati u Istri nećemo većega protivnika, nego li je zastupnik Bartoli, i da taj gospodin nemrzi na svietu ništa toliko, koliko naš hrvatski jezik. Taj jezik je i po sudu naćijih prvika naša starina, pako mi se »Kladje« Bartoli nebi smio poativiti već radi te gospode, koji su ga pomagla spraviti u Beč. Pa ipak je taj prijatelj »starine« naše gospode opetovno javno pokazao, da mrzi taj jezik, da mu nieće pravo ravnopravnosti sa talijanskim i da neć ništa, da zauj znaće. Evo što piše u tom obziru poznati bečki list »Der Süden«:

»Dne 17. novembra prošle godine odsudjen je odvjetnik dr. Bartoli, da plati sudbene troškove jedne sudbene razprave, koja se je morala njegovom krivnjom prekiniti. Prigodom jedne razprave u Rovinju izreklo je naimo drž. odvjetnik nekolic hrvatskih rieči, što je dra. Bartoli a tako razsrdilo, da je odmah oćišao iz sudbene dvorane, a kasnije radi toga podnio i tužbu na višu oblast. Vrlovo no je zem. sudšte medjutim odobrilo prvobitnu osudu, te odlučilo, da dr. Bartoli imade platiti sudbene troškove druge razprave, pošto se ona prva njegovom krivnjom nije mogla dovršiti. Sredinom februara obdržavana je ta druga razprava, na kojoj je državni odvjetnik opet završio svoj govor sa par hrvatskih rieči. Dr. Bartoli je bio radi toga sav izvyn sebe, te zahtjevo od suda, da pristih državnog odvjetnika mu izključivno uporabu talijanskog jezika. Predsjednik nije udovoljio tomu zahtjevu, nego je nalazio tumača, da prevede na talijanski dio govora. Što ga je izrekao državni odvjetnik. Dr. Bartoli se je uzprotivio i toj odlredbi te izjavio, da se odriće obramb i opet polježio iz dvorane. Znateljni smo, završuje »Der Süden«, na odluku u toj stvari, pa već danas izićemo, da je postvo protuzakonita uporaba tumača na razpravu i to za jezik velike većine pućanstva u zemlji.

Razpušeno talijansko društvo. Prvogla petna raspustilo je namjestništvo talijansko radikalno društvo »Liga dei giovani« u Trstu, jer da je prekorazilo granice svoga djelokruga. Među razlozi za raspust tog društva mladih talijanskih radikalnaca nalazi se i taj, što se je dne 15. janara prigodom posjeta talijanskih

naćelnika iz Istre u Trstu iz družtvenih prostorija demonstriralo znakovi trobojnice talijansko kraljevine i što su zadnjih dana mesopusta iz istih prostorija baeali takozvane serpentine u bojali talijanske trobojnice.

Društvo »Liga dei giovani« bijaše jurve dva puta razpušeno, sada valja čekati i treći raspust, jer do tri puta Bog pomaže.

Zabrana spomen-ploča. Zastupstvo grada Trsta otvorilo je zaključek, da se postavi spomenploču u gradskoj palači na vjećnu uspomenu posjeta talijanskih naćelnika Istre dne 15. janara 1899. Taj zaključek ukoliko je e. kr. namjestništvo smatrajuć ga pukom demonstracijom.

Izlet u Postojnu. Naše »Delavsko podporno društvo« priređuje za prvu polovicu mjeseca junja posebna vlakom izlet iz Trsta u Postojnu. Tamo kani prirediti koncert i veliku pučku svećanos na korist »Narodnoga doma« u Trstu. Ovotliko do znanja onim, koji su možla nakanili o Duhovih u Postojnu.

Izpravak.*)

U »Piccolo della Sera« od 8. t. m. na drugoj strani stoji: »Un altero fra due reverendi«. Taj dopis datiran tobož iz Vohskog, skroz i skroz je izmišljen.

Podpisani kad je imao oći sprovoditi budstnika u sv. Anton, gosp. župnik nazvao se na svom posjedu u Dragi. On ga poslao obavjestiti ceduljom po njegovoj nećakinja, budući mu od liećnika savjetovano ne ići uz brdo. Kad je dobio cedulju gosp. župnik ostavio je tezače, te podpisano dozvaćo na opredjeljeno mjestu, te nić pokazaćo kakve vle volje, a kako li prigovarao, il se prepriao, il vikao, već miruo uputio se bolostiku.

Laži dopisnice, ne puaj iz busije! Pingiraj slobodno dopis iz Vohskog, to ti ne pomaže. Vrtikomo, gdje su bili ti ljudi, koji su se sablaznili? Nas trojica t. j. gosp. župnik, podpisani i svećenoša i nitko više. Pa da bi i bili kako si ti umišalj u tvojoj usijanoj glavi, što bi bili čiji? Par rieči, al ni najmanje preprijavuće, i to morali bi bili stajat tik nas, da je čuj.

Izole, smutnjive, prodana nješima, eru ti obraz, izadij deljo na viljele. Da! ja toga neću vidjet jer je ovaj polli načim klevetanju u nekim uhovljen. O nesretni »partito per la macchina dell'apetito.« Moćenice, 14. marča 1899.

Pop Ant. Rogušin, duh. pomoćnik.

*) Za članke pod ovim naslovom neodgovara uredništvo.

Otvoreno pismo.*)

Velečastom gospodinu Franu Matičiću, župniku u Boljunu.

Da zaprićim svako neumjestno nagadjanje i sumnjićenje od Vase strane, preuzimljez ovime na sebe svaku odgovornost za sadržaj dopisa iskanih u tistom hrvatskem listu, kateri se štampa u Trstu od dne 20. oktobra 1898 br.: 39. i od dne 2. marča t. g. br.: 8. te Vas udječno ovim putem javno pozivljem, da podnesete protiv meui obuznu za sve — tobožnje — laži i uvredje, sadržane ugorimim dopisima; inače, znajte dobro, što ču do Vas držati i ja i čitavo Vase duhovno stado, koje je skrućenim sreem i pravom pobožnošću slušalo Vašu propovjed od dne 5. t. m., u kojoj će medjutim biti na drugom mjestu govora.

Kolikogod imale Boljunčane, izuzam naših narodnih neprijatelja, a Vaših sudajnih prijatelja — u toliko, što se Vašom osobom služe za beszramne agitacije proti narodnoj strani i u tu svrhu sabiraju podpise na čiste arke papira, svi poznaju dolva i Vas i nime, a upoznati će nas, ako Bog da, doskora još i bolje! Za sada ovotliko, te se bilježim uz činno štovanje.

Boljun, 12. marča 1899.

Josip Tulošić, duh. tajnik.

*) Za članke pod ovim naslovom neodgovara uredništvo.

Listnica uredništva.

Gosp. Francesco Feranda i dr. u Boljunu: »Na podlazi § 19. čiškanoga zakona nećimate pravo zahtjevać, da mi iskamo Vašu »Izjavu«. Ako baš hoćete, da predložimo Vašu »Izjavu« poćalite nam for. 10 za troškove, inače e u kas.

Gosp. T. I. u B. Vaš „Razgovor“ čeka F. Tinjan f. 2, S. F. Plomin f. 195, f. Stj. Lovran f. 1, H. F. Šumbrg f. 6, P. M. Pula f. 250, S. I. Rieka f. 2, S. I. Novigrad (Dalm.) f. 2, F. F. Pazin 3.50, Čitanka Sinj f. 2, Z. F. Mali Lošinj f. 4, S. B. A. Vinica nve. 50, T. I. Opatija f. 10, M. A. Lanišće f. 10, B. A. Pula f. 140, J. M. Fuškulir f. 2, N. I. Marčana f. 2, Čitanka Litanjan f. 3, S. J. Podgrad f. 5, B. K. Boljan f. 2, J. A. Ravnom f. 2 (Šteti.)

Listnica uprave.

Nadaje su uplatili za „Našu Slugu“ p. n. gg.: J. T. Poreč f. 10, L. J. Hirschberg f. 1, B. R. Susak f. 4, K. dr. I. Pešta f. 7, G. N. Podvežan f. 2, K. J. Pican f. 2.50, J. J. Kantunar f. 2, L. P. J. Sv. Petar u šumi f. 2, J. M. Lošinj f. 2, O. I. Mali Lošinj f. 2.50, Č. A. Kpk f. 2, Kot. školsko vijeće Kojar f. 2, S. Vj. Kastav f. 1, P. M. Medulin f. 2, P. P. Zagreb f. 2.50, Z. N. Starobaska f. 5, M. V. Sv. Vital f. 5, Č. B. Buzet f. 4, M. S. Zadar f. 1, K. C. Krnica f. 5, M. M. Pula f. 2, B. A. Rusci f. 3, B. M. Lošinj f. 2, R. J. Mešćenice f. 5, J. J. Zagreb f. 2, S. S. Zbudnj f. 5, S. A. Lovran f. 2, M. M. Cavle f. 2, M. F. Sv. Petar u šumi f. 1, S. I. Rieka f. 4.33, B.

G. LIKAR

u Gorici, Sjemeniška ulica 10
trgovac sa pisarničkim i školskim predmeti te svakovrstne papirnatu robe uz najniže konkurentne cijene, preporuča se svojim slavenskim zemljakom najuljudnije za mnogobrojne naručbe.

Sve vrsti tambura
doviva se kod tvrdku
J. Štjepušin
SISAK
Cienike šaljeni na zahtjev svakomu franko.

THE GRESHAM

Englesko osjeguravajuće društvo na životu Londonu

Aktivna društva do 31. decembra 1897 Kruna 159.997.579.—
Godišnja uplata premija i interesa do 31. dec. 1897 28.823.375.—
Izplaćeno na osjeguranja i interesa od postanka družt. (1848), 343.860.067.—
U godini 1897. izdano 7468 polica za glavnica od 67.331.351.91

Prospekti, cijene i u obće sve druge informacije šalje se bezdaru, ko god pismeno zapita od dolje imenovanog zastupstva, koje dopisuje u svijem jezicima.

Glavno zastupstvo u Trstu
Via del Teatro, N. 1, Tergesteo, Scala IV.

(Traže se svuda dobri agenti i zastupatel.)

Posujilnica u Voloskom

registrovana zadruga z neomejeno poroštvo
obdržavati će u petak 14. marča o. g. u 3 sata poslie podne u družtvu »Bratinstvo« u Voloskom svoju redovitu glavnu skupštinu sa sliedećim dnevnim redom:

1. izvješće odbora;
2. izvješće nadzornog odbora;
3. izbor ravnateljstva, nadzornog odbora i društvenoga suda;
4. zaključak glede uporabe čistoga dobitka;
5. zaključak glede promjene pravila;
6. slušajući predlozi i nasveti.

Godišnji obračun izložen je za drugarom na uvid u družtvom pisarni u Voloskom.

Volosko, dne 10. marča 1899.

Ravnateljstvo.

Dobre cerkvene orgulje
sa pedalom i 9 registara

vrlo jeftino
nudi

Kunard, orguljaš. via San Michele 16.
TRST

PAVAO BARICH

razaslije uz poštansko pouzatie pakete po 5 kg. sve franko do mesta opreličenja.

KAVU	
Santos finu	1 K. for. —.94
najfiniju	1.04
S. Domingo	1.26
Portorico finu	1.42
debelo zrnje	1.58
Moka izvorna	1.46
Cuba posebna	1.70

Pserhoferovega Ljekarna k „zlatnoj državnoj jabuci“

Beč, I, Singerstrasse broj 15.

J. Pserhofera pilule za čišćenje

izkušano, laliko probaljujuće od mnogo ljecnika običatvu preporučeno kućno sredstvo. Ove pilule so one iste, koje su već od mnogo stoljeća pod imenom „pilule za čišćenje krvi“ običatvu poznate i koje se prave samo u Ljekarni k „zlatnoj državnoj jabuci“ Beč I, Singerstrasse broj 15.
Od ovih pilula stoji: 1 kutija sa 15 pilula 21 nve., 1 zamot sa 6 kutija i for. 5 nve. Ako se prije pošalje dotični iznos, stoji franko: 1 zamot pilula 1 for. 25 nve., 2 zamota 2 for. 30 nve., 3 zamota 3 for. 35 nve., 4 zamota 4 for. 40 nve., 5 zamota 5 for. 20 nve., 10 zamota 9 for. 20 nve. (Manje od 1 zamota nemože se poslati.)

Umoljiva se, da se izrično zahtjeva „J. Pserhofera pilule za čišćenje“ i da se na to pazi, da nosi pokrov svake kutije ime „J. Pserhofer“ i to crvenom tinteom košto i poduka glede porabe.

- Balzam za zimu 1 flacija 50 nve.
I. Pserhofera 1 flacija 50 nve.
I. Pserhofera Kropf-balsam 1 flacija 50 nve.
Stolovi Kola-Preparati 1 flacija 50 nve.
I. Pserhofera gorka tinktura za želuć 1 flacija 50 nve.

- I. Pserhofera balzam za rane 1 flacija 50 nve.
Tanochlin-Pomada 1 flacija 50 nve.
Obiz za liječenje rana 1 flacija 50 nve.
Sol za posvemašnje čišćenje 1 flacija 50 nve.

Osim ovdje navedenih preparata, nalje se sve u austrijskim novinama oglašene tuzemne i inozemne farmaceutičke preparate djelonice u zalih, djelonice se ih, ako ih nema u zalih, najbrže i najjeftinije pripravi. Pošiljke po pošti obavljaju se najbrže, ako se prije pošalje novac, veće naručbe takodjer poštanskim pouzjećem. Ako se prije pošalje novac, (najbolje poštom naputnicom) stoji poštariina mnogo manje nego sa poštarskim pouzjećem.

Zahvalnice!!

Štovani gospodine!
Zahvaljujem Vam, što ste mi tako izvrstan liek proti kašlju i probolih poslali. Potrošio sam jednu bucu trpućevoga soka, pa mi je kašalj i probol skoro prestala. Poslijite mi odmah još 3 buce Vašega izvrstnoga trpućevoga soka u uz to 1 2 omota čaja proti kašlju. Sa veselostvama
U Bivači, 19. listopada 1897.
Vaš zahvalni
JAKOB SUPPAN.

Trpućev sok. (Spitzwegerich-Saft), koji tako izvrstno djeluje proti kašlju, probolih, promoklosti, ozknom disanju pa i za staru bolest, dolhiva se uvijek svježe u ljekarni k Zrinjskomu, H. Brodjovin, Zagreb, Zrinjski trg broj 20.
Neka svatko pazi na zaštitni znak, jer samo onaj trpućev sok je iz moje ljekarne; koji ima na boei sliku *Nikole Subića Zrinjskoga*, bana hrvatskoga.
Cijena jednoj trpućevog soka sa točnim naputkom 75 novčića.
Uz trpućev sok dobro je i gorski čaj proti kašlju ribiti.
Cijena jednog omota gorskog čaja proti kašlju za točnim naputkom 35 nč.
Jedno i drugo šalje se svaki dan uz poštarsko pouzće. Tko novac unapried šalje, neka za tovarni list i kišticu 20 nve. priraćuna.

Ljekarna k Zrinjskomu
H. BRODJOVIN
Zagreb, Zrinjski trg br. 20.

Cijenjeni gospodine ljekarniće!
Prije kratkoga vremena narućio sam od Vas jednu bucu pojaćenih švedskih kapljica; ove su meni i mojim zaticem tako dobre djelovale, da Vas se moram na tom dobrom ljeku najtoplje zahvaliti. Iskajte mi za moje zvanice još tri buce po 80 nč poštarskim pouzjećem poslati.
Moslavac, dne 26. siječnja 1898.
Sa Storačenjem
VD ZANIĆ.

Prave pojaćene švedske kapljice djeluju izvrstno proti svim želudaćnim bolim, popravljuju probavu, čiste krv, jućaju želudac. Od ovih se kapljica izgube sve bolesti želudca i cijeva, a dolhije se dobar apetit.
Treba paziti na zaštitni znak, jer samo one pojaćene švedske kapljice su iz moje ljekarne, koje imaju na boei sliku *Nikole Subića Zrinjskoga*, bana hrvatskoga.
Cijena jedne buce pojaćenih švedskih kapljica za točnim naputkom 80 novčića.
Šalje se svaki dan uz poštarsko pouzće.
Tko novac unapried šalje, neka za tovarni list i kišticu 20 novčića, priraćuna.

Ljekarna k Zrinjskomu
H. BRODJOVIN
Zagreb, Zrinjski trg br. 20.
Narućbo, koje iznašaju 5 for. i više šalje se franko.

Vrlo poštovani gospodine!

Maja žena težala je tri mjeseca od trganja i kostoboli. Cim je počela upotriebjavati Vaše „mazilo proti kostoboli“ ustala je već za tri dana, pa danas hvala Bogu hodo. Zahvaljujući so Vama na tom izvanrednom mazilu, ostajem
U Strmcu kod Stubice 12. travnja 1898.

sluga pokoren
BARTOL LISIČKI.

Mazilo proti kostoboli (Fluid) je veoma dobar liek proti trganju i kaluaju u kostima, reumatizmu, bolima u križicah, proti prehladum, kod propuha i. t. d. Mazilo juća izmjećene žile, te kriepi sturec, koji pate na slaboci nogu.
Svaka buca mora biti providjena sa zaštitnim znakom t. j. slikom *Nikole Subića Zrinjskoga*, bana hrvatskoga, jer samo ono je mazilo iz moje ljekarne, koje taj zaštitni znak na boei nosi.
Cijena jedne buce mazila proti kostoboli sa točnim naputkom 75 novčića.
Svaki dan se uz poštarsko pouzće razaslije.
Tko novac unapried šalje, neka za tovarni list i kišticu 20 novčića, priraćuna.

Ljekarna k Zrinjskomu
H. BRODJOVIN
Zagreb, Zrinjski trg br. 20.

Blag. gospodine

G. Piccoli

ljekar „pri Angelu“,
dvorski dohavljač Nj. svetosti pape
LAVA XIII,
u Ljubljani, Dunajska cesta.

Brezje na dolju, štj. 14. nov. 1898.
Vaše blagorodje!

Pošto smo se već više puta osvjedočili, da je tu Vaša tinktura za želudac, kojom se je služila već sva moja kuća sa najboljim uspjehom, doista najbolje sredstvo proti želudacnim i mnogim drugim bolestim, zaljubljujem i gospodaru koji me je na tu izvrstnu tinkturu upozorio.

Tu potvrđujem time, da Vam izrećem moju iskrenu zahvalnu u ime čitave moje obitelji, te Vas uljudno molim, da mi pošaljete opet jednu skatulu tinkture za želudac sa 12 staklenicima i jedan lončić Glycerin Crème.

Sa poštovanjem
Tomaz Dobek.

Posaljite mi pošt. pouzjećem 12 staklenica Vaše želudacne tinkture. Naš g. župnik Belce preporuča ju svakomu upravu toplo, te skoro svaki, koji ju rabi, o njoj se jako pohvalno izražuje.

Sa poštovanjem
Josip Černko, župnik,
Vuhred — Štajerska.

Posaljite mi pošt. pouzjećem 12 staklenica Vaše želudacne tinkture. Naš g. župnik Belce preporuča ju svakomu upravu toplo, te skoro svaki, koji ju rabi, o njoj se jako pohvalno izražuje.

Sa poštovanjem
Ivan Vidar
kod sv. Martina, p. Sv. Nedelja
Labin (Albona) Istra.